

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/190/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113209773
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:4113209773.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Táne Šefčíkovej v právnej veci navrhovateľa A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX/XX, D., zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Bilickým, so sídlom Pri strelnici 64, Nitra, IČO: 42 210 305 proti matke dieťaťa A. E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, D., zastúpenej advokátom JUDr. Ivanom Kochanským, so sídlom Farská 33, Nitra, IČO: 51 904 195 a plnoletému dieťaťu B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/XX, D., v konaní o zapretie otcovstva, o odvolaní matky proti rozsudku proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/159/2013-447 zo dňa 26.01.2022, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že návrh z a m i e t a.
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra v poradí prvým rozsudkom zo dňa 14.01.2019 č. k. 19C/159/2013-328 návrh otca na zapretie otcovstva zamietol (výrok I.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok II.). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že navrhovateľ podal návrh po uplynutí lehoty na zapretie otcovstva.

2. Krajský súd v Nitre na základe odvolania navrhovateľa uznesením z 23.04.2020 č. k. 8Co/161/2019-336 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia súd prvej inštancie nevykonal navrhované dôkazy a odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje dostatok skutkových a právnych záverov.

3. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zo dňa 26.01.2022 19C/159/2013-447 určil, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa (výrok I.) a navrhovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

4. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 85 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom do 08.09.2011, nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 1/2010 zo dňa 20.04.2011, § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016, § 88 ods. 1 a § 119b ods. 2 Zákona o rodine.

5. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že prioritne posudzujúc otázku včasnosti podania žaloby mal za preukázané, že dieťa sa narodilo dňa XX.XX.XXXX, počas trvania manželstva navrhovateľa a matky (domnienka otcovstva svedčiaca manželovi matky). Z vyjadrení navrhovateľa vyplynulo, že v

čase narodenia dieťaťa nemal o svojom otcovstve pochybnosti. V konaní tvrdil, že prvé pochybnosti ohľadom svojho otcovstva začal mať približne rok po rozvedení manželstva s matkou dieťaťa. Manželstvo navrhovateľa a matky bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 8C/215/99-25 zo dňa 28.6.2000, právoplatným dňa 16.8.2000. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. P 195/01 súd zistil, že navrhovateľ sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 27.06.2001 domáhal úpravy styku s v tom čase maloletým dieťaťom a odôvodňoval ho tým, že si plní vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, dieťa sa v jeho prítomnosti veľmi dobre cíti a navrhovateľ sa aj osobne chce podieľať na jeho výchove. Z tohto konania sp. zn. P 195/01 nevyplývajú pochybnosti navrhovateľa o otcovstve k dieťaťu. Z uvedeného súd prvej inštancie vyvodil záver, že navrhovateľ ešte v roku 2001 pochybnosti o otcovstve nemal, tieto nadobudol až neskôr, s poukazom na jeho vyjadrenia niekedy v rokoch 2002, 2003, presný čas z vykonaného dokazovania jednoznačne nevyplýval. Z dokazovania však mal súd preukázané, že navrhovateľ pochybnosti o svojom otcovstve nadobudol neskôr ako 3 roky po narodení dieťaťa a pokiaľ by sa v tomto čase chcel domáhať zapretia otcovstva, platná právna úprava mu to neumožňovala. Návrh na začatie konania v tejto veci bol Okresnému súdu Nitra doručený dňa 26.03.2013. V tom čase s poukazom na nález ústavného súdu ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine stratilo dňa 08.09.2011 účinnosť a keďže zákonodarca toto ustanovenie nedal do súladu s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd v lehote do 6 mesiacov, stratilo platnosť. Možno tak konštatovať, že v čase podania návrhu na začatie konania v tejto veci nebola lehota na zapretie otcovstva nijakým v danom čase platným právnym predpisom limitovaná (tzv. legislatívne vákuum). Dňa 26.06.2015 bola schválená novela Zákona o rodine, ktorá s účinnosťou od 01.01.2016 opätovne zaviedla lehotu na zapretie otcovstva svedčiacemu manželovi matky tak, že mu umožnila podať návrh na zapretie otcovstva v lehote do 3 rokov odo dňa, kedy sa muž označený za otca dieťaťa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke. Bolo zároveň prijaté prechodné ustanovenie § 119b, ktoré v odseku 2 stanovilo, že konanie o zapretí otcovstva manželom matky dieťaťa alebo jeho opatrovníkom, o ktorom súd nerozhodol do 31.12.2015, sa dokončí podľa predpisu účinného od 01.01.2016. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 119b Zákona o rodine mal súd v tejto prejednávanej veci skúmať, či navrhovateľ podal návrh na začatie konania v lehote 3 rokov odo dňa, kedy sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa.

Súd prvej inštancie nemal za preukázané tvrdenie navrhovateľa, že o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo sa dozvedel až v roku 2012 od pani G. E., kamarátky jeho druhej manželky, pretože túto ani dôverne nepoznal. Pani G. E. mala mať informáciu o skutočnosti, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa, od pána ing. H. H., avšak z vykonaných výsluchov svedkov pani G. E. a pána A. H. H. vyplynulo viacero rozporov. Podľa súdu sa otec o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa dozvedel podstatne skôr, no napriek tomu návrh vyhodnotil ako podaný včas. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že aplikovať limitujúce ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016 na toto konanie by bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti a navrhovateľovi by bolo odňaté právo súdnej ochrany. K prechodnému ustanoveniu § 119b Zákona o rodine uviedol, že jeho aplikácia by bola v rozpore s princípom právnej istoty a vyslovil názor, že nie je viazaný doslovným znením ustanovenia, ale pokiaľ to princíp všeobecnej spravodlivosti vyžaduje, musí sa od neho odchyliť. Aj napriek tomu, že mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že navrhovateľ sa o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo k dieťaťu dozvedel skôr ako v roku 2012, pokiaľ by návrh posúdil s poukazom na ust. § 119b Zákona o rodine, musel by ho zamietnuť ako podaný oneskorene, keď by sa jednalo o neprípustnú retroaktivitu, ktorá by navrhovateľovi prakticky zamedzila akúkoľvek právnu ochranu.

Prvoinštančný súd mal ďalej za preukázané, že navrhovateľ sa necíti byť biologickým otcom dieťaťa a potvrdil, že dieťa sa na neho nepodobá. Samotné dieťa malo na stretnutí dňa 06.11.2024 povedať, že navrhovateľ nie je jeho otcom, ale nevadí mu to, pričom toto tvrdenie nebolo počas konania dieťaťom ani jeho matkou popreté. V konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie, za účelom ktorého súd v konaní ustanovil znalcov v odbore genetika, odvetvie analýza DNA, a to najskôr RNDr. Helenu Polákovú a neskôr v priebehu konania prof. RNDr. Ľudevíta Kádašiho, PhD. Znalci opakovane predvolávali dieťa, aby sa k nim dostavilo za účelom odobratia biologických vzoriek potrebných k analýze DNA. Dieťa sa k odberu biologického materiálu nedostavilo ani na opakované výzvy znalcov a súdu, účelu sa minulo aj uloženie poriadkovej pokuty dieťaťu. Na tieto úkony zo strany súdu dieťa reagovalo tak, že sa odberu nepodrobí a s odoberaním biologických vzoriek nesúhlasí, s osobou navrhovateľa nechce mať nič spoločné. Rovnako matka sa v priebehu konania vyjadrila, že znalecké dokazovanie analýzou DNA odmieta vzhľadom na skutočnosť, že nie sú cvičené opice, ktoré tvrdenie súd považoval za dehonestujúce, hraničiace s pohrdaním súdom. Súd prvej inštancie vyhodnotil zmienené skutočnosti vo

vzájomnej súvislosti a dospel k záveru, že návrhu je potrebné vyhovieť a určiť, že navrhovateľ nie je biologickým otcom dieťaťa.

O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 52 a § 53 CMP tak, že súd prvej inštancie priznal náhradu trov konania navrhovateľovi voči matke a dieťaťu.

6. Rozsudok napadla riadnym a včasným odvolaním matka, ktorá navrhla rozsudok zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať jej náhradu trov konania. Nesúhlasila so závermi súdu prvej inštancie, že návrh bol podaný včas. Mala za to, že nie je pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa sa dozvedel v roku 2012, pretože sa o nich dozvedel v roku 2002 a 2003. Vo výpovedi pred OR PZ, odbor kriminálnej polície v Nitre zo dňa 14.06.2013 uviedol, že rok po rozvode sa dozvedel, že nie je otcom maloletého B.. S ohľadom na konanie pred Okresným súdom Nitra sp. zn. 8C/2015/99 a sp. zn. P195/01 navrhovateľ v roku 2011 pochybnosti o otcovstve nemal, keď sa domáhal úpravy styku v tom čase s maloletým synom tvrdiac, že si plnil vyživovaciu povinnosť, dieťa sa v jeho prítomnosti cíti dobre a chce podieľať na jeho výchove. Kedy presne nadobudol pochybnosti z vykonaného dokazovania podľa súdu nevplynulo, súd mal ale preukázané, že navrhovateľ pochybnosti o svojom otcovstve nadobudol neskôr ako 3 roky po narodení dieťaťa, chcel podať návrh na zapretie otcovstva, ale v tom čase platná právna úprava mu to neumožňovala. V čase podania návrhu dňa 26.03.2013 ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine stratilo účinnosť a lehota na zapretie otcovstva nebola limitovaná. Až novelou Zákona o rodine od 01.01.2016 bola opätovne zavedená lehota na zapretie otcovstva svedčiaci manželovi matky, tak, že mu umožňovala podať návrh na zapretie otcovstva v lehote do 3 rokov odo dňa, kedy sa muž označený za otca dieťaťa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke. Zároveň bolo prijaté prechodné ust. § 119b, ktoré v odseku 2 stanovilo, že konanie o zapretie otcovstva, o ktorom súd nerozhodol do 31.12.2015, sa dokončuje podľa predpisu určeného od 01.01.2016, preto mal súd skúmať, či navrhovateľ podal návrh na začatie konania v lehote 3 rokov odo dňa, kedy sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa. Navrhovateľ tvrdil, že o týchto skutočnostiach sa dozvedel v roku 2012 od G. E., ktorej tvrdenia však matka namietala, poukazujúc práve na zápisnicu o jeho výsluchu pred OO PZ, odbor kriminálnej polície v Nitre. Podľa nej ide o fiktívne vykonštruovaného svedka v snahe presvedčiť súd, že sa o podstatných skutočnostiach dozvedel až v roku 2012, aby bol návrh podaný včas. V konaní boli vypočutí okrem G. E. aj A. H. H. a z ich výpovedí vyplynulo viacero rozporov. Podľa navrhovateľa sa svedkyňa tieto skutočnosti dozvedela od svedka A. H., čo však poprela a ani svedok A. H. nič také nepočul, pretože sa so svedkyňou len zdravil na zimnom štadióne. Navrhovateľ taktiež uviedol, že nebol so svedkyňou v užšom kontakte, bola to len kamarátka jeho manželky. Súd vzhľadom k týmto rozporom dospel k záveru, že navrhovateľ sa nedozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa od pani E. v roku 2012, ale tieto skutočnosti mu boli známe podstatne skôr. Napriek tomu však vyhodnotil návrh ako podaný včas, keď dospel k záveru, že aplikovať ust. § 86 ods. 1 v znení účinnom od 01.01.2016 by bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti a navrhovateľovi bolo odňaté právo súdnej ochrany. Súd prvej ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého sa konanie o zapretie otcovstva nedokončené do 31.12.2015 dokončí podľa predpisu účinného od 01.01.2016 vyhodnotil ako rozporné s princípmom právnej istoty a pripomenul, že nie je viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia, ale pokiaľ sa princíp všeobecnej spravodlivosti vyžaduje, musí sa od neho odchyliť. V tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 155/2017 z 31.08.2017. Odvolateľka považuje rozhodnutie za nesprávne, nepreskúmateľné, keď z neho nie je známe, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, a preto nemôže obstať iba konštatovanie, že návrh bol podaný včas. Súd na daný skutkový stav neaplikoval príslušnú právnu normu a to ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016. V závere poukázala, že otec dieťaťa nepoprel, že by v čase rozhodnom pre splodenie mal s ňou intímny vzťah, neosvedčil žiadnu okolnosť, pre ktorú by sa mohlo javiť, že je dôvod pochybovať o jeho otcovstve. Závery súdu prvej inštancie nie sú v súlade so skutočným stavom veci a v danej veci okolnosti jednoznačne vylučujúce otcovstvo navrhovateľa preukázané a zistené neboli.

7. K odvolaniu matky sa vyjadril navrhovateľ, ktorý navrhoval rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov konania. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v čase podania návrhu na začatie konania nebola lehota na zapretie otcovstva limitovaná (tzv. legislatívne vákuum), až od 01.01.2016 bola opäť zavedená lehota na zapretie otcovstva. Súd podľa neho správne vyhodnotil, že vyššie uvedené limitujúce ustanovenie v znení účinnom od 01.01.2016 nemožno aplikovať na dané konanie, pretože by to bolo v rozpore s princípmom spravodlivosti a navrhovateľovi by takto bolo celkom odňaté právo súdnej ochrany. Poukázal na Nález Ústavného súdu I.ÚS 155/2017 z

31.08.2017, z ktorého vychádzal súd prvej inštancie. Stotožnil sa aj so záverom súdu o neprípustnosti retroaktivity, ktorá by mu zamedzovala akúkoľvek právnu ochranu. Ďalej poukázal na skutočnosť, že návrh na zapretie otcovstva podal včas, kedy právny poriadok neustanovoval žiadnu lehotu a on nemohol predpokladať, že neskôr nejakú lehotu zavedie. Zastal názor, že formalizmus a rozhodnutie, ktorým by súd zamietol jeho návrh by vo svojich dôsledkoch zasiahol do podstaty základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie s účinkami *degenerationis iustitiae*. Vo vzťahu k argumentácii, že analýza DNA nebola vykonaná uviedol, že nebola vykonaná z dôvodu neustáleho odmietania podrobeniu sa znaleckému dokazovaniu dieťaťom. K tvrdeniu, že na zapretie otcovstva nestačí, že otec sa necíti byť biologickým otcom, keď je považovaný za otca na základe prvej základnej domnienky svedčiace manželovi matky, pričom nič na tom nemôže zmeniť ani skutočnosť, že dieťa sa malo vyjadriť pred stretnutím, že navrhovateľ nie je jeho otcom, ale nevadí mu to poukázal, že tieto tvrdenia neboli popreté, čím sa stali nespornými a preto súd dospel k správneému záveru, že nie je biologickým otcom dieťaťa.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 08.12.2022 č. k. 8Co/35/2022-486 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol (výrok I.) a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

9. Proti tomuto rozsudku Krajského súdu v Nitre podal navrhovateľ dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením zo dňa 26.06.2024 č. k. 7CdoR/8/2023 rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 08.12.2022 č. k. 8Co/35/2022-486 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože podstatnou pre posúdenie včasnosti návrhu navrhovateľa na zapretie otcovstva po aplikácii na vec vzťahujúcich sa hmotnoprávných ustanovení Zákona o rodine je ustáliť plynutie hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty na zapretie otcovstva navrhovateľa, s konkrétnym začiatkom kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo, posúdiť aký právny prostriedok zapretia otcovstva navrhovateľ mal v danom čase k dispozícii, vyhodnotiť časové hľadisko uplatnenia práva od zistenia relevantných skutočností a v neposlednom rade je nevyhnutné aplikovať test proporcionality. Dovolací súd uviedol, že v ďalšom konaní bude povinnosťou odvolacieho súdu posúdiť včasnosť návrhu na zapretie otcovstva a pre prípad, že návrh vyhodnotí ako podaný včas, zamerať sa na existenciu dôvodov na zapretie otcovstva. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného i dovolacieho konania.

10. Krajský súd v Nitre prípisom zo dňa 9.9.2024 postúpil predmetnú vec Krajskému súdu v Trnave v zmysle § 6 ods. 1 CMP ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP.

11. Podľa § 455 CSP ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

12. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – matkou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 CMP), nariadil vo veci pojednávanie, na ktorom oboznámil doterajší priebeh konania a doplnil dokazovanie oboznámením so zápisnicou z výsluchu svedka – navrhovateľa č. ČVS: ORP-615/OBK-NR-2013 zo dňa 14.6.2013 ako aj zápisnicou Mestského úradu Nitra č. O100 100/10892/2013 zo dňa 24.5.2013, ktoré sú súčasťou trestného spisu Okresného súdu Nitra č.k. 6T/53/2018, ďalej výsluchom právnych zástupcov účastníkov konania a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie bolo potrebné v zmysle § 388 CSP zmeniť, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie a ani na jeho zrušenie.

13. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu otca na zapretie otcovstva k dieťaťu a na odvolacom súde preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý návrhu navrhovateľa na zapretie otcovstva vyhovel a určil, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa.

14. Na pojednávaní odvolacieho súdu konanom dňa 10.11.2025 právny zástupca matky uviedol, že trvá na dôvodoch uvedených v odvolaní zo dňa 3.3.2022. Poukázal na to, že Najvyšší súd SR

vytkol odvolaciemu súdu, že tento sa v zmeňujúcom rozhodnutí riadne nevysporiadal s podstatnými námietkami navrhovateľa a ani so svojimi vlastnými závermi vyplývajúcimi z jeho predchádzajúceho uznesenia. Ďalej poukázal na skutočnosť, že obsahom základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V tejto súvislosti uviedol, že z takéhoto výkladu vyplýva, že odvolací súd rozhodol správne, avšak svoje rozhodnutie v zmysle platnej judikatúry, rozhodnutí Ústavného súdu SR a Európskeho súdu neodôvodnil. V súvislosti s výpoveďou právneho zástupcu navrhovateľa na dnešnom pojednávaní poukázal na to, že vlastne zopakoval skutkový stav, ktorý bol zistený súdom prvej inštancie a keďže zistil, že výpovede svedkov E., H., D. ako aj samotného navrhovateľa sú rozporuplné, tak sa snažil tieto dôkazy vysvetliť v prospech svojho klienta. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a návrh zamietol a priznal matke dieťaťa nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

15. Právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní pred odvolacím súdom uviedol, že je potrebné ustáliť plynutie hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty na zapretie otcovstva navrhovateľa s konkrétnym začiatkom, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach a dôvodoch spochybňujúcich jeho otcovstvo, ďalej posúdiť, aký právny prostriedok zapretia otcovstva mal navrhovateľ v tom čase k dispozícii, čo konštatoval aj vo svojom uznesení NS SR zo dňa 26.6.2024. Poukázal na to, že návrh navrhovateľa v predmetnej veci bol podaný na Okresný súd Nitra dňa 26.3.2013, pričom dodal, že ak v tomto časovom období začalo konanie o zapretie otcovstva dieťaťa a toto konanie nebolo právoplatne skončené do 31.12.2015, bolo povinnosťou súdu postupovať podľa § 86 ods. 1 v spojení s § 119b ods. 2 Zákona o rodine v znení účinnom od 1.1.2016. V tomto smere poukázal tiež na vyjadrenie kolektívu autorov v treťom vydaní komentára Zákona o rodine od Bronislavy Pavelkovej a spol., stranu 535, ktorých názor sa zhoduje s názorom navrhovateľa a síce, že manžel matky môže od marca 2012 zapierať svoje otcovstvo bez obmedzenia lehotou. Ďalej uviedol, a to v súvislosti s testom proporcionality, že bolo možné vyhovieť návrhu navrhovateľa, a to vzhľadom na dlhé trvanie samotného konania ako aj vzhľadom na skutočnosť, že v konaní bolo preukázané, že nie je potrebné v predmetnej veci skúmať rodinné vzťahy, vychádzajúc z vyjadrení už toho času plnoletého dieťaťa, ktorý vo vzťahu k navrhovateľovi uvádzal, že by s takýmto človekom nechcel mať nič spoločné. Mal za to, že vzhľadom k týmto vyjadreniam dieťaťa mohol súd konanie ukončiť do konca roka 2015. Zdôraznil, že navrhovateľ bol v konaní aktívny, pričom v dôsledku správania sa odporcom v tomto konaní, ktorí podávali námietky, či už voči všetkým sudcom alebo znalcom, ďalej si neplnili svoju povinnosť, aby sa ustanovili na úkony znaleckého dokazovania, čím znemožnili súdu zistiť skutočný stav veci vykonaním analýzy DNA. Ďalej poukázal na nesprávnu interpretáciu v konaní vypočutej svedkyne pani E., ktorá podľa informácií navrhovateľa mohla mať vedomosť o tom, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa už od roku 2002, ale povedala to až niekedy v lete v roku 2012 navrhovateľovi, pričom túto informáciu sa mala dozvedieť priamo od matky dieťaťa. Mal za to, že tvrdenia svedkov E. a H. H. nemožno vykladať v neprospech navrhovateľa, pretože z ich výpovedí vyplýva, že navrhovateľ informáciu o tom, že nie je otcom dieťaťa získal až po lete 2012, kedy začal vo veci pátrať o otázke biologického otcovstva, získaval rôzne informácie od susedov a iných osôb, čiže to bola jeho domnienka. Uviedol, že zo samotnej výpovede pani E. vyplýva, že táto poprela, že sa dozvedela o skutočnosti, že dieťa nemá byť navrhovateľovo od H., avšak jednoznačne a zreteľne sa vyjadrila, že dieťa nemá byť navrhovateľovo samotná matka dieťaťa. Poukázal na vyjadrenie tejto svedkyne v časti, keď sa vyjadrila ako sa navrhovateľ zatváril po tom, čo mu túto informáciu oznámila, keď zosmutnel, zostal zarazený. Zdôraznil, že časový úsek, kedy sa mal navrhovateľ dozvedieť o tom, že nie je otcom toho času už plnoletého dieťaťa, je po lete 2012 a nevedel uviesť, z akého zdroja čerpal súd informáciu, že navrhovateľ mal vedomosť o tom, že nie je otcom dieťaťa už v roku 2002 a 2003. Žiadal rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny a priznať navrhovateľovi náhradu trov konania, pretože by nebolo spravodlivé, a to vzhľadom na správanie sa odporcov ako aj dĺžku trvania samotného konania. Poukázal na to, že od momentu, kedy sa navrhovateľ dozvedel o tom, že nemá byť otcom dieťaťa začal robiť úkony smerujúce k objasneniu tejto záležitosti, zisťoval, či sa syn na neho podobá, skúmal fotografie z minulosti, pričom táto pochybnosť sa na základe informácií, ktoré získal prehlbovala a to až do momentu, keď v novembri 2012 navštívil osobu – pána D.. V tomto čase došlo k ich vzájomnej konfrontácii a následne v marci 2013 podal návrh na zapretie otcovstva. Na základe týchto skutočností je potrebné vyvodiť, že by nedávalo zmysel, aby by takéto úkony vykonával až v roku 2012, pokiaľ by vedel, že by nemal byť otcom dieťaťa už v roku 2002 alebo 2003. Nemal by dôvod navštevovať osobu pána D. až po takej dlhej dobe. Pokiaľ odvolací súd na pojednávaní oboznamoval trestný spis, a to konkrétne zápisnicu z vyluchu navrhovateľa zo dňa 14.6.2013, tak žiadal, aby súd túto výpoveď navrhovateľa uvedenú v tejto zápisnici vyhodnocoval

vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi a prihliadal na túto jeho výpoveď ako jeden z listinných dôkazov.

16. Podľa § 57 ods. 1 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine (ďalej len „Starý zákon o rodine“), manžel môže do šesť mesiacov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Podľa § 62 ods. 1 Starého zákona o rodine, ak uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva jedného z rodičov, môže generálny prokurátor, ak to vyžaduje záujem spoločnosti, podať návrh na zapretie otcovstva proti otcovi, matke a dieťaťu.

Podľa § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného do dňa 08.09.2011, manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Podľa § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného odo dňa 01.01.2016, manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Podľa § 119b ods. 1 Zákona o rodine, ak sa manžel alebo jeho opatrovník do 31. decembra 2015 dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že manžel je otcom dieťaťa, ktoré sa po 7. septembri 2008 narodilo jeho manželke, môže manžel alebo jeho opatrovník na súde zaprieť, že manžel je otcom tohto dieťaťa do 31. decembra 2018, ak sa v tejto veci nezačalo konanie pred 1. januárom 2016.

Podľa § 119b ods. 2 Zákona o rodine, konanie o zapretí otcovstva manželom matky dieťaťa alebo jeho opatrovníkom, o ktorom súd nerozhodol do 31. decembra 2015, sa dokončí podľa predpisu účinného od 1. januára 2016.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

17. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že návrhom bývalého manžela matky dieťaťa na zapretie otcovstva k maloletému dieťaťu zo dňa 12.03.2013, doručeným súdu prvej inštancie dňa 26.03.2013, sa navrhovateľ domáhal určenia, že nie je otcom v tom čase maloletého syna B., ktorý sa narodil počas trvania manželstva dňa XX.XX.XXXX, ktoré manželstvo bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 8C/215/1999-25 zo dňa 28.06.2000, právoplatným dňa 16.08.2000, kedy bol maloletý zároveň zverený do výlučnej osobnej starostlivosti matky a navrhovateľovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého. Návrhom doručeným Okresnému súdu Nitra dňa 27.06.2001 sa navrhovateľ domáhal úpravy styku s maloletým, pričom z daného konania, vedeného pod sp. zn. P 195/01 nevyplývajú pochybnosti navrhovateľa o otcovstve k maloletému synovi. Styk otca s maloletým bol upravený rozsudkom Okresnému súdu Nitra sp. zn. P 195/01 zo dňa 21.11.2001. Navrhovateľ v konaní tvrdil, že o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo sa dozvedel až v roku 2012 od pani G. E., kamarátky jeho aktuálnej manželky I. C., s ktorou nebol v užšom kontakte a ktorú informáciu mu mala zmieniť, keď jej prišiel do bytu namontovať zrkadlá. Matka dieťaťa dané tvrdenia navrhovateľa namietala s poukazom na zápisnicu o výsluchu navrhovateľa v trestnom konaní pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Nitre, odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-615/OVK-NR-2013 zo dňa 14.06.2013, v ktorej navrhovateľ uviedol, že o skutočnosti, že nie je otcom maloletého sa dozvedel už asi rok po rozvode. Taktiež tvrdila, že svedkyňa p. G. E. je fiktívnym svedkom vykonštruovaným navrhovateľom za účelom presvedčenia súdu o tom, že skutočnosti dôvodne spochybňujúce jeho otcovstvo k maloletému sa dozvedel až v roku 2012, a teda jeho návrh bol podaný včas. K daným skutočnostiam sa vyjadril navrhovateľ a boli vypočutí i svedkovia p. G. E. a p. A. H. H., z ktorých výsluchov vyplynulo viacero rozporov. Navrhovateľ tvrdil, že informáciu o tom, že nie je otcom maloletého, mal mať od p. G. E., ktorá ju mala mať od p. A. H. H. J. G. E. však uviedla, že jej to p. A. H. H. nepovedal, nič také nepočul a s p. G. E. sa iba zdravil, dlhšie debaty spolu nevedli. P. A. H. H. uviedol, že na zimnou štadióne, kde s p. G. E. mohol prísť do kontaktu, sa preberali iné témy.

18. Na základe preštudovania súdneho spisu vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 6T/53/2018, mal odvolací súd za preukázané, že na zápisnicu o výsluchu svedka (navrhovateľa) vyhotovenú Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Nitre, odborom kriminálnej polície, ČVS: ORP-615/OVK-NR-2013 dňa 14.06.2013, nachádzajúcu sa na čísle listu 59 až 61 súdneho spisu, kedy bol navrhovateľ vypočutý vo veci prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1,3 písm. b) Trestného zákona, navrhovateľ uviedol nasledovné: „Na základe rozsudku OS v Nitre sp. zn. 8C 215/99-25 zo dňa 28.06.2000 bolo moje manželstvo s A. E. C. rozvedené. V danom rozsudku je aj uvedené, že mal. B. C., nar. XX.XX.XXXX sa zveruje do opatery matky a ja ako otec mám na neho platiť výživné vo výške 2.000 Sk, čiže 66,39 Eur. K tomuto chcem uviesť, že ja som sa dozvedel asi už po rozvoze, kedy to bolo už presne neviem, že nie som otcom mal. B.. Vtedy keď som sa to dozvedel, som ale na OS v Nitre nepodal žalobu ohľadne určenia otcovstva, nakoľko v tom čase už prešla 3 ročná lehota od narodenia dieťaťa kedy som si mohol podať takúto žalobu. Toto určite viem, že to tak bolo. Nakoľko sa zákon zmenil, som si podal tento rok asi tak v marci žalobu ohľadne určenia otcovstva. Teraz sme mali mať dňa 10.06.2013 pojednávanie na súde, kde ale p. C. neprišla. Kedy sa dané konanie ukončí je v nedohľadne. Napriek tomu som musel p. C. a následne aj exekútorovi vyplatiť výživné na mal. B. aj keď viem, že nie som jeho otcom, stále to mám určené rozsudkom.“

Z obsahu správy vypracovanej na účely daného trestného konania Mestom Nitra, Mestským úradom v Nitre, odborom sociálnych služieb, č. O 100100/10892/2013 zo dňa 24.05.2013, nachádzajúcej sa na čísle listu 136 súdneho spisu, vyplynulo nasledovné: „Menovaný uviedol, že z predchádzajúceho manželstva má 16-ročného syna, ktorý žije so svojou matkou v K.. So synom nie je v kontakte. Platí na neho výživné vo výške 66 Eur. Momentálne na Okresnom súde v Nitre prebieha konanie o zapretie otcovstva, nakoľko pán C. má dlhodobo podozrenie, že nie je otcom dieťaťa.“

19. V danej právnej veci je predmetom konania návrh navrhovateľa na zapretie otcovstva určeného na základe prvej domnienky otcovstva svedčiacej manželovi matky dieťaťa a nastupujúcej automaticky bez ohľadu na prípadnú vôľu manžela matky dieťaťa, ak nastane právna skutočnosť, ktorou je narodenie dieťaťa za trvania manželstva, resp. do 300 dní po jeho zániku. Za predpokladu, že právny stav určený na základe prvej domnienky otcovstva nezodpovedá faktickému biologickému stavu, je nápravu možné docieľiť iba za predpokladu splnenia zákonom ustanovených podmienok. V konaní o zapretie otcovstva je potrebné obligatórne skúmať naplnenie hmotnoprávných podmienok, kedy okrem existencie dôvodov zatretia otcovstva musí súd prioritne skúmať včasnosť podania návrhu, a teda posúdiť, či v čase podania návrhu bola zachovaná prekluzívna lehota ustanovená zákonom. Zákon o rodine pôvodne v znení účinnom do 08.09.2011 v ust. § 86 ods. 1 ustanovoval, že manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom. Dňa 08.09.2011 bol pod č. 290/2011 Z. z. v Zbierke zákonov vyhlásený nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 1/2010 zo dňa 20.4.2011, v ktorom Ústavný súd SR rozhodol, že ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine nie je v súlade s čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stratilo účinnosť.

20. Ústavný súd v predmetnom náleze konštatoval, že „...subjektívna lehota ustanovená na podanie zapieracej žaloby v napadnutom ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z., resp. podmienky plynutia uvedenej lehoty nezohľadňujú fakt, že manžel matky ako právny otec vo väčšine prípadov nadobudne status otcovstva a prijme zodpovednosť za plnenie rodičovských práv a povinností добromyseľne s vedomím, že je biologickým otcom dieťaťa. Napriek všeobecnej požiadavke na spravodlivom usporiadaní vzťahov, resp. na spravodlivom vyvážení všetkých dotknutých záujmov v prípade zistenia, že nie je biologickým otcom dieťaťa až po uplynutí zapieracej lehoty, nemá možnosť sa slobodne a vedome rozhodnúť, či zotrvať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom, alebo sa rozhodne využiť právne prostriedky smerujúce k jeho ukončeniu. Súčasná právna úprava nezohľadňuje osobitný charakter týchto vzťahov založených v prevažnej väčšine na vzájomnej dôvere rodičov žijúcich v manželstve alebo inom obdobnom súžití muža a ženy a neposkytuje dotknutým účastníkom týchto vzťahov možnosť ochrany ich subjektívnych práv, resp. spravodlivú rovnováhu v ochrane práv každého z účastníkov uvedených právnych vzťahov. Právnomu otcovi po uplynutí zapieracej lehoty, ktorá začína plynúť dňom, keď sa manžel matky dozvedel o narodení dieťaťa, nie je poskytnutý žiadny účinný prostriedok nápravy na zapretie otcovstva, inak povedané, právny otec po uplynutí zapieracej lehoty nemá možnosť uplatniť svoje argumenty týkajúce sa zapretia otcovstva na súde napriek tomu, že napr. disponuje biologickým dôkazom, ktorý túto skutočnosť preukazuje. Požiadavka vytvorenia účinného prostriedku nápravy vo vnútroštátnom právnom poriadku je pritom spojená s právom každého domáhať sa

ochrany svojich subjektívnych práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd dospel k záveru, že „napadnuté ustanovenia neposkytujú dostatočnú ochranu záujmom všetkých dotknutých subjektov, resp. nezohľadňujú dostatočne právo právneho otca na zosúladenie biologického a právneho otcovstva. Právny otec nemá opravný prostriedok, ktorým by sa mohol brániť proti neprimeranému zásahu do svojich práv. Napadnuté ustanovenia neprimerane zasahujú do jeho práva na súkromie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, ako aj do práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“ S poukazom na čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenie § 86 ods. 1 Zákona o rodine dňom vyhlásenia nález v Zbierke zákonov Slovenskej republiky stratilo účinnosť. Vzhľadom na to, že zákonodarca aj napriek nálezu Ústavného súdu SR v zákonom stanovenej šesťmesačnej lehote ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine nedal do súladu s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmienené zákonné ustanovenie stratilo platnosť, vzniklo legislatívne vákuum, počas ktorého absentovala akákoľvek lehota pre zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa.

21. Navrhovateľ sa zapretia otcovstva domáhal návrhom podaným súdu prvej inštancie dňa 26.03.2013, teda v období, keď ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine nebolo v platnosti, v dôsledku čoho lehota manželka matky dieťaťa na zapretie otcovstva nebola nijako limitovaná. Navrhovateľ v konaní prezentoval tvrdenie, že o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo k v tom čase maloletému synovi sa dozvedel až v roku 2012 od pani G. E.. Súd prvej inštancie vzhľadom na tvrdenia navrhovateľa ako i rozpory vo výpovediach svedkov pani G. E. a pána A. H. H. dospel k záveru, že navrhovateľ sa o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa nedozvedel od pani E. v roku 2012, ale tieto skutočnosti mu boli známe už podstatne skôr. Napriek tomu prvoinštančný súd návrh vyhodnotil ako podaný včas konštatujúc, že aplikácia limitujúceho ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016 na dané konanie by bola v rozpore s princípmi spravodlivosti a navrhovateľovi by bolo odňaté právo na súdnu ochranu. Matka dieťaťa v podanom odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne, nepreskúmateľné, keď z neho nie je známe, kedy sa navrhovateľ dozvedel o skutočnostiach spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, a preto mala za to, že nemôže obstať iba konštatovanie, že návrh bol podaný včas. Zároveň namietala, že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

22. K odvolacej námietke nesprávnych skutkových zistení z vykonaných dôkazov, odvolací súd poznamenal, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení a súčasne, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo, z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti, kedy následne hodnotí všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom už pravdivosť dôkazu posudzuje aj v súvislosti s prípadným rozporom s inými dôkazmi. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov či vyjadrení účastníkov konania nevyplývajú, ani inak nevyšli v priebehu konania najavo, alebo ak opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli na základe vykonaného dokazovania preukázané alebo vyšli počas konania najavo, a teda výsledok konania nie je v súlade s § 191 CSP.

23. V súvislosti s odvolacou argumentáciou matky dieťaťa odvolací súd považoval za potrebné uviesť, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania nemožno dospieť k záveru o hodnovernom preukázaní skutočnosti, že navrhovateľ sa o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo k v tom čase maloletému synovi dozvedel až v lete roku 2012 od pani G. E., kedy súd pri hodnotení vykonaných dôkazov, a to tak vyjadrení navrhovateľa prezentovaných v priebehu konania, ako aj výsluchov svedkov pani G. E. a pána A. H. H. vykonaných na účely preukázania tvrdení navrhovateľa, musel konštatovať, že výpovede svedkov sa súdu javia ako málo presvedčivé a navzájom si rozporujúce, kedy súčasne nekorešpondujú s tvrdeniami samotného navrhovateľa. Navrhovateľ v konaní tvrdil, že informáciu o tom, že nie je biologickým otcom v tom čase maloletého syna, mal mať od pani G. E., ktorá ju mala od pána A. H. H.. Taktiež uviedol, že pani G. E. nepozná, videl ju párkrát v živote, no napriek tomu jej uveril a podal návrh na zapretie otcovstva. Pani G. E. vo svojej svedeckej výpovedi síce potvrdila, že sa pred navrhovateľom mala zmieniť o tom, že syn nie je jeho, avšak ďalej uviedla, že túto informáciu určite nemá od pána H.. Pán A. H. H. sa vo svojej svedeckej výpovedi vyjadril, že pani E. nikdy nepovedal, že navrhovateľ nie je otcom dieťaťa. Dodal, že s pani E. sa len zdravil, dlhšie debaty spolu nevedli a toto tvrdenie na zimnom štadióne nepočul ani od iných osôb. Odvolací súd hodnotiac zmienené vykonané

dôkazy v ich vzájomnom kontexte dospel k záveru, že navrhovateľom tvrdené skutočnosti o údajnom získaní vedomosti, na základe ktorej nadobudol pochybnosti o svojom otcovstve k synovi až v roku 2012, podporené ním navrhovanými svedeckými výpoveďami pani G. E. a pána A. H. H., sa odvolaciemu súdu nejavia ako dostatočne vierohodné a zakladajúce sa na pravde, kedy odvolací súd považoval za nutné výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotiť tak, že navrhovateľ nadobudnutie pochybností o tom, že sa o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo k synovi dozvedel až v roku 2012, v konaní pred súdom prvej inštancie ako i v priebehu odvolacieho konania nepreukázal.

24. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ sa o skutočnosti, že nie je otcom dieťaťa, dozvedel už podstatne skôr, kedy daná skutočnosť vyplynula z obsahu súdneho spisu vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 6T/53/2018, a to predovšetkým zo zápisnice o výsluchu svedka (navrhovateľa) vyhotovenú Okresným riaditeľstvom Policajného zboru v Nitre, odborom kriminálnej polície, ČVS: ORP-615/OVK-NR-2013 dňa 14.06.2013, kde po poučení, že má v zmysle § 131 ods. 1 Trestného poriadku vypovedať len pravdu uviedol o. i. nasledovné: „K tomuto chcem uviesť, že ja som sa dozvedel asi už po rozvoze, kedy to bolo už presne neviem, že nie som otcom mal. B.. Vtedy keď som sa to dozvedel, som ale na OS v Nitre nepodal žalobu ohľadne určenia otcovstva, nakoľko v tom čase už prešla 3 ročná lehota od narodenia dieťaťa kedy som si mohol podať takúto žalobu. Toto určite viem, že to tak bolo. Nakoľko sa zákon zmenil, som si podal tento rok asi tak v marci žalobu ohľadne určenia otcovstva. Teraz sme mali mať dňa 10.06.2013 pojednávanie na súde, kde ale p. C. neprišla. Kedy sa dané konanie ukončí je v nedohľadne. Napriek tomu som musel p. C. a následne aj exekútorovi vyplatiť výživné na mal. B. aj keď viem, že nie som jeho otcom, stále to mám určené rozsudkom.“, čo následne i potvrdil svojim vlastnoručným podpisom. Zároveň zo správy vypracovanej Mestom Nitra, Mestským úradom v Nitre, odborom sociálnych služieb, č. O 100100/10892/2013 zo dňa 24.05.2013 vyplynulo o. i. nasledovné: „Momentálne na Okresnom súde v Nitre prebieha konanie o zapretie otcovstva, nakoľko pán C. má dlhodobo podozrenie, že nie je otcom dieťaťa.“

25. Odvolací súd považuje spontánnu výpoveď navrhovateľa na vyššie zmienenú zápisnicu o výsluchu svedka za vierohodnú, dostatočne autentickú, pravdivú a hodnoverne preukazujúcu, že navrhovateľ sa o skutočnosti, že nemá byť otcom v tom čase maloletého syna dozvedel „už asi po rozvoze“, kedy zároveň zdôvodnil, prečo návrh na zapretie otcovstva nepodal už v zmienenom období, a síce v danej dobe už uplynula trojročná prekluzívna lehota od narodenia dieťaťa, počas ktorej návrh podať mohol. Súčasne uviedol dôvod podania návrhu na zapretie otcovstva v roku 2013, ktorým je zmena zákonnej úpravy. Dovetkom „Toto určite viem, že to tak bolo.“ opätovne potvrdil a verifikoval správnosť a pravdivosť ním zmienených tvrdení. Podporne k uvedenému i zo správy vypracovanej odborom sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre dňa 24.05.2013 vyplýva skutočnosť, že navrhovateľ mal mať „dlhodobo“ podozrenie, že nie je otcom dieťaťa. Odvolací súd sa domnieva, že za predpokladu, že by tvrdenie prezentované navrhovateľom o tom, že sa o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo k synovi dozvedel v roku 2012, bolo pravdivé, by pracovník odboru sociálnych služieb nedisponoval informáciou, že podozrenie o svojom otcovstve má „dlhodobo“, kedy by obdobie eventuálnej vedomosti navrhovateľa o pochybnostiach o jeho otcovstve k synovi od roku 2012 do mája roku 2013 bolo logické vyhodnotiť napr. ako „niekoľko mesiacov“. Súčasne i navrhovateľ v odvolacej replike pripúšťa, že „aj keď mohol mať nejaké pochybnosti o svojom biologickom otcovstve už skôr, tieto vychádzali len z jeho vnútorného cítenia, avšak až do roku 2012 nedosiahli takú intenzitu, aby mohli mať právnu relevanciu vo vzťahu k začatiu plynutia subjektívnej lehoty“, ktorým vyjadrením sám pripúšťa, že pochybnosti o otcovstve mal skôr ako v do vtedy v konaní prezentovanom období leta roku 2012, pričom jeho konštatovanie o nižšej intenzite vzhľadom na relevanciu vo vzťahu k plynutiu subjektívnej lehoty s ohľadom na jeho už vyššie citovane vyjadrenie v trestnom konaní, sa súdu javí ako účelové. Pri hodnotení predmetných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach odvolací súd dospel k presvedčeniu, že navrhovateľ mal podozrenie či vedomosť o tom, že nie je otcom v tom čase maloletého syna už v období po rozvoze manželstva s matkou dieťaťa. Berúc do úvahy, že manželstvo účastníkov konania bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nitra, č. k. 8C/215/1999-25 zo dňa 28.06.2000, právoplatným dňa 16.08.2000 ako i skutočnosť, že navrhovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Nitra súdu dňa 27.6.2001 domáhal úpravy styku s v tom čase maloletým dieťaťom, kedy z daného konania vedeného pod sp. zn. P 195/01 nevyplynuli pochybnosti navrhovateľa o otcovstve k synovi, a zároveň zohľadňujúc skutočnosť, že navrhovateľ sa prestal sýkať s maloletým synom v roku 2002 a prestal si riadne plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému synovi od 01.01.2004, ktorá skutočnosť bola ustálená v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 6T/53/2018, odvolací súd rešpektujúc názor dovolacieho súdu ustálil moment, kedy navrhovateľ nadobudol vedomosť o skutočnostiach

spochybňujúcich jeho otcovstvo k synovi na obdobie rokov 2002 až 2003, kedy má za to, že navrhovateľ sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo najneskôr uplynutím roka 2003 (31.12.2003). V nadväznosti na uvedené odvolací súd poukázal i na časový úsek plynutia hmotnoprávnej prekluzívnej lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva, kedy vzhľadom na v danom čase platné a účinné ust. § 57 ods. 1 Starého zákona o rodine, podľa ktorého manžel môže do šesť mesiacov odo dňa, keď sa dozvie, že sa jeho manželke narodilo dieťa, zaprieť na súde, že je jeho otcom, v období, kedy navrhovateľ nadobudol vedomosť o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo nemal možnosť úspešne sa domáhať zapretia otcovstva podaním návrhu na príslušný súd, z dôvodu, že v Starom zákone o rodine formulovaná zapieracia lehota bola koncipovaná na získaní vedomosti o objektívnej skutočnosti, ktorou je narodenie dieťaťa manželke manžela. O danej skutočnosti, t. j. narodenie maloletého syna, mal navrhovateľ podľa tvrdení matky dieťaťa v priebehu konania vedomosť odo dňa jeho narodenia, t. j. od XX.XX.XXXX, ktoré tvrdenie navrhovateľ v konaní nerozparoval, preto ho odvolací súd nemá dôvod považovať za sporné. Lehota na zapretie otcovstva navrhovateľovi teda uplynula šesť mesiacov odo dňa narodenia syna, čiže odo dňa XX.XX.XXXX. Odvolací súd súčasne dáva do pozornosti i na ust. § 62 ods. 1 Starého zákona o rodine, podľa ktorého ak uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva jedného z rodičov, môže generálny prokurátor, ak to vyžaduje záujem spoločnosti, podať návrh na zapretie otcovstva proti otcovi, matke a dieťaťu. S poukazom na citované zákonné ustanovenia odvolací súd konštatoval, že navrhovateľ v období, keď nadobudol vedomosť o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo k synovi, mal k dispozícii právne prostriedky umožňujúce zapretie jeho otcovstva, a to aj i napriek obmedzujúcemu ust. § 57 ods. 1 Starého zákona o rodine, a síce ak navrhovateľ zmeškal podanie návrhu na zapretie otcovstva v pôvodnej šesťmesačnej lehote od nadobudnutia vedomosti o narodení syna podľa § 57 ods. 1 Starého zákona o rodine, stále mal možnosť obrátiť sa s podnetom na generálneho prokurátora v súlade s § 62 Starého zákona o rodine. V tomto smere odvolací súd poukazuje na zásadu vigilanti bus iura scripta sunt (práva patria bdelym), ktorá je už ustálenou zásadou rozvíjanou v pomeroch moderného právneho štátu, ktorý subjekty právnych vzťahov poníma ako emancipovaných jedincov, ktorí sa musia aktívne pričiniť o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené. Navrhovateľ však ostal pasívny a využitie daného právneho inštitútu nápravy nesúladného právneho stavu s faktickým (biologickým) stavom opomenul, s maloletým neudržiaval žiadny kontakt, neplnil si právoplatným a vykonateľným súdnym rozhodnutím uloženú vyživovaciu povinnosť. Následne až o takmer o desať rokov neskôr dňa 26.03.2013 podal na prvoinštančom súde návrh na zapretie otcovstva k toho času maloletému synovi, pričom nemožno nechať bez povšimnutia skutočnosť, že sa zapretia otcovstva začal domáhať v relatívne krátkom čase po tom, ako matka dieťaťa dňa 07.09.2012 návrhom na vykonanie exekúcie iniciovala exekučné konanie na vymoženie výživného na maloletého syna, kedy upovedomenie o začatí exekúcie bolo navrhovateľovi ako povinnému doručené dňa 25.10.2012.

26. Navrhovateľ sa s návrhom na zapretie otcovstva k v tom čase maloletému synovi obrátil na súd prvej inštancie, ako už bolo vyššie niekoľkokrát zmienené, dňa 26.03.2013, a teda v období absentovania zapieracej lehoty pre manžela matky dieťaťa v dôsledku straty účinnosti a následne i platnosti ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v súvislosti s nálezom Ústavného súdu SR č. PL ÚS 1/2010-57 (publikovaný pod č. 290/2011 Z. z.). V období od 08.09.2011 do 31.12.2015 nebola lehota na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa nijakým spôsobom limitovaná. Uvedený stav tzv. „vacuum iuris“ bol následne zákonodarcom korigovaný, a to prijatím zákona č. 175/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, ktorým bolo zavedené nové znenie ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine, spolu s jeho prechodným ust. § 119b, a to s účinnosťou od 01.01.2016.

27. Podľa ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016, manžel môže do troch rokov odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, zaprieť na súde, že je jeho otcom.

Podľa ust. § 119b ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016, ak sa manžel alebo jeho opatrovník do 31. decembra 2015 dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že manžel je otcom dieťaťa, ktoré sa po 7. septembri 2008 narodilo jeho manželke, môže manžel alebo jeho opatrovník na súde zaprieť, že manžel je otcom tohto dieťaťa do 31. decembra 2018, ak sa v tejto veci nezačalo konanie pred 1. januárom 2016.

Podľa ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016, konanie o zapretí otcovstva manželom matky dieťaťa alebo jeho opatrovníkom, o ktorom súd nerozhodol do 31. decembra 2015, sa dokončí podľa predpisu účinného od 1. januára 2016.

28. Zákonodarca prijatím novely Zákona o rodine č. 175/2015 Z. z. zaviedol trojročnú subjektívnu lehotu na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa počítanú od nadobudnutia jeho vedomosti o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo, ktorá zodpovedá požiadavkám tak judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ako i Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Prijatím intertemporálnych ustanovení § 119b ods. 1 a 2 Zákona o rodine sa zákonodarca snažil napraviť stav, počas ktorého nebola stanovená žiadna zapieracia lehota pre manžela matky dieťaťa, preto zapieraciu lehotu predĺžil o tri roky, do 31.12.2018, v prípade ak dieťa bolo narodené po 07.09.2008 a ak sa manžel (alebo jeho opatrovník) dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa do 31.12.2015. Ďalšie prípady sú upravené druhým odsekom ustanovenia § 119b Zákona o rodine, podľa ktorého je rozhodné, či do 31.12.2015 bolo súdom rozhodnuté v konaní o zapretí otcovstva manželom matky (alebo jeho opatrovníkom) a pokiaľ do 31.12.2015 súd v prebiehajúcom konaní o zapretí otcovstva právoplatne nerozhodol, v ďalšom (budúcom) priebehu konania sa mu ukladá dokončiť takéto konanie podľa predpisu účinného od 01.01.2016, teda povinnosť aplikovať právnu úpravu ustanovenia § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016. V prejednávanej veci konanie o zapretie otcovstva začalo na základe návrhu podaného otcom dňa 26.03.2013, t. j. v období, keď zapieracia lehota na podanie návrhu nebola v dôsledku straty účinnosti a následne i straty platnosti ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine obmedzená resp. z formálneho hľadiska časovo ohraničená. Predmetné konanie však neskončilo do 31.12.2015, a teda bolo povinnosťou súdu prvej inštancie na danú situáciu aplikovať ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine a v súlade s jeho dikciou postupovať v zmysle ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016. Odvolací súd sa v tomto smere nemohol stotožniť s tvrdeniami prezentovanými navrhovateľom v odvolacej replike, v ktorej poukazoval na to, že súd prvej inštancie sa dostatočne a správne vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi otázkami, pričom poukázal na názor prvoinštančného súdu, podľa ktorého súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že limitujúce ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016 nemožno na dané konanie aplikovať, keďže uvedené by bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti a navrhovateľovi by takto bolo celkom odňaté právo súdnej ochrany. Prvoinštančný súd v danom prípade vychádzal z princípu všeobecnej spravodlivosti, keďže nie je viazaný doslovným znením zákonného ustanovenia, ktorý vyžaduje aj odklon od doslovného znenia zákonnej normy. V danej súvislosti súd rovnako poukázal na záver Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý uviedol v náleze sp. zn. I. ÚS 155/2017 z 31.08.2017.

Odvolací súd v nadväznosti na uvedený právny názor súdu prvej inštancie považoval za potrebné uviesť, že z dikcie intertemporálneho ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine je úplne zrejmé, aký postup bolo potrebné v konaní o zapretí otcovstva, ktoré do 31.12.2015 nebolo právoplatne skončené, zvoliť. Rešpektujúc vôľu zákonodarcu a účel, ktorý zavedením daného ustanovenia sledoval, mal odvolací súd za to, že žiadnym výkladom zmieneného zákonného ustanovenia nie je možné dospieť k záveru o existencii výnimky, pri ktorej na konanie právoplatne neskončené do 31.12.2015 možno na aplikovanie ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016 rezignovať. Odvolaciemu súdu nie je zrejmé, aký odklon od doslovného znenia daného ustanovenia súd prvej inštancie zvolil, kedy mal za to, že žiadnym výkladom daného ustanovenia (resp. odklonom od jeho doslovného znenia) nie je možné dospieť k záveru o absolútnom ignorovaní zákonnej úpravy a jej následnom neaplikovaní, dodávajúc, že keby zákonodarca mal vôľu zohľadniť (akékoľvek) výnimky pri aplikácii ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine, tak by ich pri tvorbe intertemporálnych ustanovení zákona č. 175/2015 Z. z. i definoval. Odvolací súd preto nemôže súhlasiť s názorom vysloveným súdom prvej inštancie, ktorý odkazujúc na rozpor s princípom právnej istoty, ku ktorému by došlo v prípade aplikovania ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine a poukazujúc na neprípustnosť retroaktívneho pôsobenia daného ustanovenia, konštatoval, že nebolo možné pristúpiť k zamietnutiu návrhu navrhovateľa dôvodu jeho oneskoreného podania. Naopak, odvolací súd mal za to, že prvoinštančný súd bol v prejednávanej veci povinný aplikovať na právne vzťahy účastníkov konania novú právnu úpravu, kedy v postupe podľa § 119b ods. 2 Zákona o rodine použitím ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016 nevzhliadol nezlučiteľnosť či rozpor s princípom právnej istoty, či iným z princíпов, na ktorých je budovaný právny štát. Zásah do základných práv v podobe nepriamej retroaktivity a princípom okamžitej aplikability vyvolanej intertemporálnou normou § 119b ods. 2 Zákona o rodine spĺňa požiadavky legality (dostupnosti i predvídateľnosti zákona), legitimacy (v sledovanom ciele verejného záujmu) i podmienky nevyhnutnosti proporcionálneho zásahu v demokratickej spoločnosti. Odvolací súd v aplikovaní príslušnej právnej

normy nevzhladol navrhovateľom namietaný prílišný formalizmus, naopak, postup súdu aplikovaním § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016 považoval za nevyhnutný, kedy v ňom nevzhladol ani žiadne známky nerovnakého zaobchádzania či diskriminácie v zmysle čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. K námietke navrhovateľa, že nemohol predpokladať, že zákonodarca neskôr zavedie lehotu, ktorá manželovi matky dieťaťa umožní podať návrh v lehote do troch rokov odo dňa, kedy sa dozvie o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo k dieťaťu, odvolací súd považuje za potrebné dodať, že považuje len za veľmi málo pravdepodobné, že by sa navrhovateľ skutočne domnieval, že zákonodarca vtedajší stav neplatnosti danej právnej normy nikdy nezosúladí s nálezom Ústavného súdu a nevyrieši tým legislatívne vákuum, ktoré v súvislosti s ním nastalo, tak ako to v odvolacej replike prezentuje. Súčasne uviedol, že nález Ústavného súdu SR nijako nespochybňoval existenciu zapieracej lehoty, ani jej trojročnú dĺžku, ale zaoberal sa iba začiatkom jej plynutia, preto i danom čase bolo možné predpokladať, že do dĺžky zapieracej lehoty ako aj do existencie tohto inštitútu ako takého zákonodarca počas legislatívneho procesu nebude zasahovať.

29. V kontexte vyššie uvedeného odvolací súd poukázal na názor vyslovený Najvyšším súdom SR v rozsudku sp. zn. 9Cdo/12/2022 zo dňa 26.04.2023: „Vo všeobecnosti platí, že za platnosti a účinnosti nového právneho predpisu môžu prechodné ustanovenia určiť a/ buď to, že na riešenie (doriešenie) konkrétnych právnych situácií sa v stanovenom rozsahu použijú skoršie právne normy (t.j., že sa dočasne nepoužijú nové, už platné a účinné právne normy), b/ alebo to, že vzťahy, ktoré vznikli za pôsobnosti skoršieho právneho predpisu, sa spravujú ustanoveniami nového, neskoršieho právneho predpisu. K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. ... Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov, ich obsah môže podriaďiť novej úprave. O nepravú retroaktivitu môže ísť aj vtedy, ak zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (4Cdo/98/2010). Z tohto pohľadu sa prijíma názor, že sa tu nejedná o retroaktivitu, lebo účinky prijatej právnej úpravy pôsobia do budúcnosti a nie do minulosti.

Pre procesné právo vo všeobecnosti platí, že nové ustanovenia zákona sa aplikujú nielen v konaniach, ktoré boli začaté po účinnosti novely, ale aj v konaniach, ktoré boli začaté podľa starších právnych predpisov. Táto zásada sa neuplatní v tých prípadoch, ak zákon z nej ustanoví výnimky (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 12/2012 z 26. júna 2013). Procesné právo v prípade stretu novej a starej právnej úpravy (automaticky a bez ďalšieho) vychádza z princípu okamžitej aplikability procesných noriem teda, že nový procesný predpis sa vzťahuje na konania začaté pred o dňom jeho účinnosti, ale i do budúcnosti. Začaté konania a doposiaľ neskončené (”živé konania“) sa dokončia podľa nových procesných predpisov. Princíp okamžitej aplikability na živé konania bol *expressis verbis* vyjadrený napríklad v novej procesnej úprave v ustanovení § 470 ods. 1 CSP (Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred o dňom nadobudnutia jeho účinnosti.). Panuje všeobecná zhoda na tom, že tento princíp platí v procesnom práve ako samozrejmosť, bez potreby explicitnej právnej úpravy a že toto pravidlo nemá nič spoločné s inštitútom retroaktivity. Od zásady zákazu retroaktivity vo vzťahu k základným právam a slobodám je výnimočne možné sa odchýliť, a to výslovným pozitívnym (intertemporálnym) ustanovením (I. ÚS 238/2004).

Z uvedeného vyplýva, že intertemporálne ustanovenie (§ 119b ods. 2 zákona o rodine) a jeho aplikácia odvolacím súdom vo vzťahu k ustanoveniu § 86 ods. 1 zákona o rodine v znení účinnom od 1. januára 2016 nepôsobí retroaktívne (do minulosti), účinky nepravej retroaktivity a okamžitej aplikability týchto ustanovení nie sú nezlučiteľné s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V uvedenom kontexte za odôvodnenú nemožno považovať argumentáciu dovolateľa o porušení princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní, práva na spravodlivý súdny proces, princípu justifikácie (zachovania) účinkov, požiadavke ústavne konformného výkladu. (napr. čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy).“

30. Na základe vyššie uvedeného, reflektujúc na právny názor Najvyššieho súdu SR, poukazujúc na princíp okamžitej aplikability procesných noriem, ktorý nemá nič spoločné s inštitútom retroaktivity, a teda konštatujúc, že prechodné ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine vo vzťahu k aplikácii ust. § 86 ods. Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016 nepôsobí retroaktívne, a preto v tomto smere nemožno dospieť k záveru o porušení princípu právnej istoty, princípu spravodlivosti či zamedzeniu súdnej ochrany navrhovateľa, odvolací súd konštatoval, že odvolanie matky dieťaťa, ktorá poukazovala na nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, je dôvodné. Odvolací súd uviedol, že právne posudzovanie veci je činnosť súdu, pri ktorej zistený skutkový stav podriaďuje pod skutkovú podstatu príslušnej právnej normy, na základe čoho dospieva k záveru, či právo prizná, alebo neprizná. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak sa súd pri tejto činnosti dopustil omylu (buď v tom, že na správne zistený skutkový stav aplikoval iný právny predpis než mal, alebo ak správne aplikovaný právny predpis nesprávne interpretoval).

31. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania síce dospel k správnym skutkovým záverom, avšak následne ich odignoroval, v rozpore s ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine neaplikoval právnu normu vzťahujúcu sa na daný skutkový stav, t. j. ust. § 86 ods. Zákona o rodine v znení účinnom od 01.01.2016, na základe čoho nesprávne vyhodnotil, že návrh navrhovateľa na zapretie otcovstva bol podaný včas. Navrhovateľ zmeškal podanie návrhu na zapretie otcovstva v pôvodnej šesťmesačnej lehote od narodenia dieťaťa podľa ust. § 57 Starého zákona o rodine a následne nevyužil možnosť podať podnet generálnemu prokurátorovi podľa ust. § 62 Starého zákona o rodine. Navrhovateľ podal návrh na zapretie otcovstva až 26.03.2013, t. j. v období legislatívneho vaku, počas ktorého zapieracia lehota nebola nijako obmedzená, na čo však zákonodarca reflektoval prijatím novely č. 175/2015 Z. z., čím napravil tento protiústavný stav, ktorý nastal v dôsledku straty účinnosti a následne i platnosti ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine. Účelom zákona č. 175/2015 Z. z. však nebolo zaviesť možnosť podávať návrhy na zapretie otcovstva bez akéhokoľvek časového obmedzenia. Rozhodujúca bola v danom prípade aplikácia ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine a z nej vyvedený právny záver, že navrhovateľ zmeškal podanie návrhu na zapretie otcovstva v zákonom ustanovenej trojročnej lehote plynúcej odo dňa kedy sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo v zmysle ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016, keďže ako bolo v konaní preukázané, o takých skutočnostiach sa mal navrhovateľ dozvedieť v období rokov 2002 až 2003. Na využitie dostupných právnych prostriedkov na zapretie otcovstva však navrhovateľ v danom čase rezignoval a návrh na zapretie otcovstva podal až 26.03.2013, t. j. približne o 9 až 10 rokov od kedy sa dozvedel, že by nemal byť biologickým otcom v tom čase maloletého syna. Uplatnenie súdnej ochrany navrhovateľa po takmer desiatich rokoch len obťažne indikuje naplnenie zásady „práva patria bdelym“ („vigilantibus iura scripta sunt“).

32. Súčasne, s poukazom na názor vyslovený Ústavným súdom SR v uznesení zo dňa 08.12. 2015 sp. zn. III. ÚS 632/2015, že „Práve v situácii absencie zákonných limitov, ktoré by právnu istotu rodinných vzťahov a ochranu záujmov dieťaťa zabezpečovali aj prostredníctvom ustanovenej zapieracej lehoty a podmienok jej plynutia, nemôže konajúci súd rezignovať na spomínanú požiadavku vyvažovania, a teda akceptovať časovú neobmedzenosť podávania zapieracej žaloby. Je tak dočasnou úlohou súdu, aby do doby vyplnenia medzery v zákone v každom konkrétnom prípade posúdil, či uplatnená žaloba s ohľadom na časový rámec od zistenia skutočností relevantných pre spochybenie otcovstva obstojí z hľadiska primeranosti zásahu do práv iných dotknutých osôb.“, odvolací súd zdôrazňuje, že ani za hypotetickej situácie, kedy by zákonodarca nepristúpil k napraveniu protiústavného stavu prijatím zákona č. 175/2015 Z. z., by nebolo možné akceptovať časovú neobmedzenosť pri podaní návrhu na zapretie otcovstva v danej veci, kedy od zistenia relevantných skutočností dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, do doby podania návrhu na zapretie otcovstva, uplynula tak dlhá doba, že by nebolo možné daný návrh považovať za včasne podaný bez posúdenia zásahu do princípu právnej istoty, princípu proporcionality či práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Odvolací súd teda i s poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 632/2015 považoval za potrebné apelovať na skutočnosť, že i keď neaplikáciu ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine v súlade s dikciou ust. § 119b ods. 2 Zákona o rodine považuje za neakceptovateľnú, ani za predpokladu (hypotetickej) ignorácie daného zákonného ustanovenia je s návrhom na zapretie otcovstva manželom matky dieťaťa podanom v medziobdobí od vydania nálezu sp. zn. PL. ÚS 1/2010 po nadobudnutie účinnosti novely Zákona o rodine do 31.12.2015 potrebné sa vysporiadať v súlade s názorom vysloveným Ústavným súdom SR, a síce že nemožno prijať ani názor, že je v súlade s ústavnokonformným výkladom taká interpretácia ustanovenia § 119b ods. 2, že zapretie otcovstva nebude v tomto medziobdobí obmedzené žiadnou zapieracou lehotou, teda že

bezbreho od kedy sa oprávnený dozvie, že nie je otcom dieťaťa, mohol na súde v období od 08.09.2011 do 31.12.2015 uplatniť zapieraciu žalobu, keby by taký výklad popieral záujmy i právne istoty všetkých ostatných zúčastnených subjektov v založenom rodinnoprávnom vzťahu. Je potrebné zdôrazniť, že podstatou nálezu Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 1/2010 bolo zohľadnenie záujmu otca (manžela matky dieťaťa) v možnosti poprieť jeho otcovstvo k dieťaťu, a to v zapieracej lehote plynúcej od nadobudnutia vedomosti o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo, nie od obmedzujúcej podmienky dozvedenia sa o objektívnej skutočnosti narodenia dieťaťa manželke, ako tomu bolo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy. Nález však nesmeroval k spochybneniu zapieracej lehoty (v tom čase trojročnej) ako takej, ale dôraz kládol iba na riešenie začiatku jej plynutia. Zámerom Ústavného súdu SR však nebolo, aby nastal právny stav, kedy by „bezbreho“ kedykoľvek manžel matky dieťaťa mohol podať zapieraciu žalobu. I keď v dôsledku oneskorenej reakcie zákonodarcu taký stav formálne čiastočne nastal, bolo súladné s predmetným nálezom i neskoršou rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR (vyššie zmienené uznesenie sp. zn. III. ÚS 632/2015) v tomto medziobdobí zaviesť ústavné súladnú právnu reguláciu, ktorá nastala prijatím ustanovenia § 119b ods. 2 Zákona o rodine. Odvolací súd dodal, že Ústava Slovenskej republiky vo svojom čl. 46 ods. 1 a ani v žiadnom ďalšom ustanovení právo na bezbrehú súdnu a ani inú právnu ochranu negarantuje, práve naopak pravidlom je zákonná regulácia umožňujúca realizáciu takého práva. Obdobne aj ESLP opakovane zdôrazňuje, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a podlieha právnej regulácii (určitým obmedzeniam). Právna regulácia lehôt, v ktorých sa možno obrátiť na súd, má za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a rešpektovanie princípu právnej istoty (Pérez de Rda Cavanilles proti Španielsku, rozsudok, 28.10.1998, č. 28090/95, § 45).

33. Odvolací súd ďalej považoval za potrebné poukázať i na judikatúru ESLP, z ktorej v zásade vyplýva, že po uplynutí zákonných lehôt na zapretie otcovstva prevažujú záujmy maloletého dieťaťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb nad záujmami otca na zosúladení právnej situácie s biologickou realitou. ESLP podľa tohto pravidla postupuje predovšetkým v prípadoch, ak sa preukáže, že sťažovateľmi neboli využité právne prostriedky zapretia otcovstva v zákonnej lehote zo subjektívnych dôvodov. ESLP pri aplikácii článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd odlišne posudzuje prípady vedomého založenia vzťahu otca a dieťaťa alebo nepopretia otcovstva právnym otcom v zákonom ustanovenej zapieracej lehote napriek vedomosti právneho otca, že nie je biologickým otcom dieťaťa, resp. existencie pochybností týkajúcich sa jeho otcovstva k dieťaťu a prípady keď právny otec svoje otcovstvo popiera po uplynutí zapieracej lehoty, počas plynutia ktorej však nemal vedomosť o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa. To znamená, že podstatnou, resp. relevantnou pri aplikácii článku 8 Dohovoru je v takýchto prípadoch skutočnosť, kedy sa právny otec dozvie o nesúlade biologického a právneho otcovstva, resp. o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo. Týmto momentom totiž právny otec, ktorého otcovstvo bolo založené zákonnou domnienkou otcovstva, získava možnosť vedome svojím rozhodnutím ďalej pokračovať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom a niesť z neho vyplývajúcu zodpovednosť za jeho výchovu a výživu alebo využiť právne prostriedky na odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom. V zmysle slovenskej právnej úpravy zapretia otcovstva, ale aj s poukazom na judikatúru ESLP a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z ktorých jednoznačne vyplýva, že po uplynutí lehoty na zapretie otcovstva začínajú záujmy dieťaťa prevažovať nad záujmami otca na popretí otcovstva. V súvislosti s uvedeným odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že v konaní bolo preukázané, že navrhovateľ v období, kedy nadobudol vedomosť o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo mal k dispozícii právne prostriedky umožňujúce zapretie jeho otcovstva, a to aj i napriek obmedzujúcemu ust. § 57 ods. 1 Starého zákona o rodine, a síce ak navrhovateľ zmeškal podanie návrhu na zapretie otcovstva v pôvodnej šesťmesačnej lehote plynúcej od nadobudnutia vedomosti o narodení syna, podľa § 57 ods. 1 Starého zákona o rodine, mal možnosť obrátiť sa s podnetom na generálneho prokurátora v súlade s § 62 Starého zákona o rodine, ktorú možnosť v danom čase nevyužil zo súdu neznámych subjektívnych dôvodov, čím však vedome pokračoval v založenom právnom vzťahu s v tom čase maloletým synom a daný stav akceptoval.

34. V prejednávanej veci sú proti sebe postavené práva navrhovateľa v postavení rodiča a práva dieťaťa. Obe strany majú právo na udržanie právnej istoty a jej stabilitu. Rovnako majú právo na vlastnú identitu, ktorej súčasťou je aj zistenie, či právny status vytvorený na základe domnienky otcovstva zodpovedá aj biologickému stavu. V konaní o zapretí otcovstva proti sebe stoja záujmy rodiča, ktorý tvrdí, že nie je otcom dieťaťa a právo dieťaťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb, a len na základe testu proporcionality je možné ustáliť, koho záujmy prevažujú. V takýchto prípadoch je teda nevyhnuté aplikovať test proporcionality, čo znamená zamerať sa na spôsobilosť dosiahnutia stanoveného cieľa (test vhodnosti) a na najšetrnejší zásah vo vzťahu k dotknutému základnému

právu (test potrebnosti), a následne zhodnotiť za akých okolností bude prejavovaný súhlas jednej či druhej strane. Je potrebné dosiahnuť rovnováhu medzi záujmom otca vec prejednať a záujmom všeobecným, ktorý chráni práva dieťaťa, ale aj právo na právnu istotu. V prejednávanej veci mal odvolací súd z vyjadrení dieťaťa v priebehu konania, ako i z jeho správania a faktického konania za preukázané, že neprejavil hodnoverný záujem na zásahu do jeho právneho statusu syna navrhovateľa v dôsledku prípadného zapretia otcovstva, ako ani záujem na poznaní skutočnosti, či navrhovateľ je alebo nie je jeho biologickým otcom. Aj keď syn navrhovateľa má v čase rozhodovania odvolacieho súdu 28 rokov, všeobecný záujem na ochrane jeho práv, i keď už nie je maloletý ako v čase podania návrhu navrhovateľa na zapretie otcovstva, nestratil na význame. Odvolací súd po vykonaní testu proporcionality nezistil také okolnosti prejednávanej veci, ktoré by umožnili uskutočniť pokus o odstránenie možnej diskrepancie medzi právnym a biologickým otcovstvom navrhovateľa po uplynutí zákonom pevne stanovenej prekluzívnej zapieracej lehoty, kedy nevzhliadol všeobecný záujem do zásahu do právnej istoty dieťaťa a uprednostnením eventuálnej materiálnej spravodlivosti, k čomu odvolací súd iba marginálne podotýka, že skutočný nesúlad medzi právnym a biologickým otcovstvom navrhovateľa v priebehu konania z ničoho nevyplýval. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd v súlade s ust. § 86 ods. 1 Zákona o rodine účinného od 01.01.2016 návrh navrhovateľa posúdil ako podaný oneskorene s dôvodu uplynutia trojročnej prekluzívnej lehoty plynúcej odo dňa, keď sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa, ktoré sa narodilo jeho manželke, dokazovanie ohľadne skutočností, či je alebo nie je otcom dieťaťa ďalej nevykonával.

35. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, keď neboli naplnené dôvody pre jeho potvrdenie alebo zrušenie.

36. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že podľa konštantnej súdnej judikatúry (napríklad rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 209/2004) súd nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia dať odpovede na úplne všetky otázky (resp. námietky) nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne).

37. O trovách prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 52, § 58 CMP, § 396 ods. 2, § 453 ods. 3 CSP tak, že žiadnemu z účastníkov ich náhradu nepriznal. V predmetnej veci súd v okolnostiach prípadu nezistil skutočnosti, na základe ktorých by bolo dôvodné považovať za spravodlivé výnimočné priznanie náhrady trov konania niektorému z účastníkov podľa ustanovení §53 a §55 CMP.

38. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).